

- sorting,
- verification,
- waste flow to disposal (recycling, energy recovery) or decommissioning (safe storage or incineration without energy recovery) entities,
- waste monitoring,
- preparation of documentation (reports) and information dissemination.

1. *Biała księga. Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu*, (2011), Komisja Europejska, KOM(2011)144

2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy (Dz. Urz. UE L 312z 22.11.2008, str. 3, z późn. zm.)

3. Kolanek Cz. (2011), *Ekologistyka*, [w:] T. Nowakowski (red.), *Systemy logistyczne*, Wydawnictwo Difin, Warszawa.

4. *Kompendium wiedzy o logistyce*, (2002), Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa–Poznań

5. Sokołowicz M.E., Przygodzki Z. (2016), *Logistyka miejska i transport zrównoważony*, [w:] *Ekomiasto i Gospodarka. Zrównoważony, inteligentny i partycypacyjny rozwój miasta*, (red. nauk.) Nowakowska A., Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

Клеп Є.В.

аспірант

Національна академія державного управління при Президентові України

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СТАРОПРОМИСЛОВИХ МІСТ УКРАЇНИ

Розвиток ринкової економіки в умовах тотальної глобалізації призвів до жорсткої конкуренції між містами та регіонами, зокрема старопромисловими. Помітні диспропорції розвитку міст в сукупності з низькою конкурентоспроможністю українських підприємств стримують розвиток економіки країни та перешкоджають входженню в групу країн-лідерів. Одним із факторів, які мають вирішальний вплив на диференціацію рівня розвитку старопромислових міст і гальмують розвиток країни, є наявність великої кількості міст, які не можуть впоратися з глобальними економічними змінами і стають вразливими, втрачаючи конкурентоспроможність.

Для визначення стратегічних напрямів розвитку старопромислових міст був проведений порівняльний аналіз зарубіжного досвіду розвитку і відновлення старопромислових міст, що дозволило виділити основні стратегічні кроки регіональної влади щодо цих міст в залежності від їх типу, географічного положення і виникаючих проблем соціально-економічного розвитку.

Стратегія адаптації до зовнішнього середовища базується на розвитку існуючої промисловості в місті, посилення профільної промислової спеціалізації, оновленні виробничої та управлінської системи містоутворюючих підприємств. Стабільні старопромислові міста знаходяться в перехідному стані і можуть в результаті стрімкого економічного зростання перейти в групу ефективних старопромислових за рахунок високої продуктивності праці або, навпаки, ті міста, в яких продуктивність праці низька, мають ризик потрапити в групу вразливих [2]. Ця стратегія є найбільш оптимальною через наявність достатньої кількості фінансових ресурсів, які надходять від зосереджених у них конкурентоспроможних промислових галузей, які слабо піддаються кризовим явищам.

Інноваційна стратегія базується на розвитку принципово нових для території високотехнологічних, екологічних галузей. Одним з напрямків її реалізації є створення

диверсифікованих інноваційних кластерів. Крім зміни структури виробництва, стратегія стосується змін міського простору і державного управління містами, а також розробки спеціальних програм підвищення кваліфікації і перепідготовки фахівців. Фінансово стійкі інноваційні міста, розташовані в ефективних старопромислових регіонах, відносяться до групи найбільш конкурентоспроможних [1]. Регіони концентрації таких міст володіють як фінансовими, так і трудовими високопродуктивними ресурсами. Самим оптимальним стратегічним напрямком для них є вибір інноваційної стратегії розвитку за умови побудови системи управління і виробництва так, щоб містоутворюючі підприємства могли оперативно реагувати на виникаючі зміни у зовнішньому середовищі, покращуючи як фінансові, так і якісні і технологічні показники. Паралельний розвиток сфери послуг дозволить урізноманітнити економічну базу міста і знизити залежність бюджету від промислового виробництва, а також підвищити якість життя населення в цілому. Отже, відсутність інновацій у промисловості істотно знижує конкурентоспроможність і свідчить про неефективність системи управління провідних підприємств, про їх неготовність використовувати більш досконалі, сучасні технології і конкурувати з іншими підприємствами даної галузі.

Стратегія орієнтації на сферу послуг безпосередньо пов'язана зі зміною структури економіки та зміщенням акценту у сферу культури, освіти та туризму. При правильному підході в будь-якому місті можуть бути знайдені нетрадиційні способи міського розвитку, які полягають у “перетворенні недоліків у переваги”. У багатьох містах світу старі промислові підприємства перетворюють в об'єкти туристичної привабливості [4, с.150]. Сфера послуг, в тому числі туризм, дозволяє при найменшому обсязі витрачених матеріальних ресурсів оперативно поповнити дохідну частину бюджету міста. У разі песимістичного сценарію стратегічного розвитку міст даної групи найбільш економічно доцільним може виявитися їх розселення і переселення жителів у більш благополучні райони того ж регіону.

Стратегія розселення застосовується для найбільш неблагополучних районів і міст. Основна ідея стратегії розселення полягає в ліквідації всіх виробництв і частковому або повному переселенні жителів у більш благополучні райони, при збереженні частини виробництв на вахтовому режимі [4, с.151].

Стратегія дотування й субсидіювання найменш ефективна для міського і регіонального розвитку, але вона часто застосовується для підтримки старопромислових міст України при повному занепаді промисловості, нестабільній соціально-політичній ситуації і відсутності інших драйверів економічного зростання [3, с.35]. Дана стратегія не стимулює міста шукати нові шляхи розвитку і застосовувати ефективні механізми розробки і реалізації соціально-економічних програм та політик, а витрачає обмежені ресурси на підтримку неефективної структури економіки. Отже, відбувається імітація розвитку за рахунок збільшення фінансових вкладень у соціальну сферу. Ця стратегія фактично перетворює старопромислові міста в зону “житла і споживання”.

Таким чином, стратегія розвитку старопромислових міст має бути спрямована на вивчення стану ресурсів старопромислових міст та виділення серед них “точок зростання”, де в подальшому повинен бути запущений реінжиніринг бізнес-процесів для оперативного реагування на потенційно можливі зміни у зовнішньому середовищі, а також з метою впровадження сучасних технологій.

1. *Cumbers A. Divergent Pathways in Europe's Old Industrial Regions? Centre for Public Policy for Regions (CPPR) University of Glasgow / A. Cumbers, K. Birch [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gla.ac.uk/media/media_7325_en.doc.*

2. *Liefooghe C. Services: The Future of Industry? From coalmining and textile industries to environmental services and distance selling in the Nord-Pas-de-Calais Region – France / C. Liefooghe [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.staff.ncl.ac.uk/p.s.benneworth/oirs/liefooghe.pdf>.*

3. Глonti К.М. Старопромышленные регионы: проблемы и перспективы развития / К.М. Глonti // Регионология. – 2008. – № 4. – С. 27-39.

4. Стратегия развития старопромышленных городов: международный опыт и перспективы в России / И. Стародубровская [и др.] – М.: Изд-во Ин-та Гайдара, 2011. – 248 с.

Колесник О.О.
старший викладач
Перонкова Д.С.
студентка

Одеський національний університет імені Мечникова І.І.

РЕГІОНАЛЬНІ БАНКИ РЕКОНСТРУКЦІЇ ТА РОЗВИТКУ ЯК ЕЛЕМЕНТ АНТИКРИЗОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

Від економічних криз найменше страждають райони з високим ступенем інтеграції і спільними фінансовими ресурсами. На ринку без внутрішніх кордонів, де вільно переміщаються товари, ресурси, капітал, робоча сила, мається сприятливий інвестиційний клімат і більше умов для становлення потужних виробників. У таких умовах збільшується потреба у ще одній фінансовій структурі - регіональному банку.

Регіональні банки розвитку створюються за участю держави. Вони мають чіткі напрямки роботи, доповнюють інтеграцію уряду в економічну та соціальну сфери, підтримують зовнішньоторговельні відносини, надаючи кредити підприємствам малого та середнього бізнесу. Регіональні банки розвитку вносять значний внесок для взаємного зростання країн-членів, допомагають долати негативні наслідки фінансових криз. У таких умовах підвищується роль міждержавних фінансових інститутів. Україна у своєму розвитку зіткнулася з такими проблемами, як і країни Західної Європи у післявоєнний період: із необхідністю реструктуризації промисловості та стимулювання розвитку малого й середнього підприємництва, диспропорцією в економічному розвитку регіонів, концентрацією банківських капіталів в окремих регіонах.

Відправною точкою можна назвати період відновлення економіки після Другої світової війни. У 1949 році в Москві керівники Угорщини, Албанії, Румунії, Болгарії, Польщі, СРСР і Чехословаччини прийняли рішення створити Раду економічної взаємодопомоги (РЕВ). Мета — забезпечити фінансове, науково-технічне співробітництво, сприяти у здійсненні спільних заходів. У наступні роки до нього приєдналися НДР, Монголія, Югославія і Куба. До середини 70-х років РЕВ підтримував стосунки з більш ніж тридцятьма міжнародними установами. Розвиток капіталомістких галузей промисловості у Франції після Другої світової війни призвів до концентрації банківських установ у районах промислового виробництва, що постійно відчували нестачу фінансових ресурсів. Акумулявати фінансові ресурси в регіонах, де базових галузей промисловості не існувало й покликани були регіональні банки. Спочатку це були депозитні банки, сфера впливу яких обмежувалася певною територією, а основна мета діяльності полягала у забезпеченні великих банків, що діяли на той час як регіональні, фінансово-промислових груп фінансовими ресурсами, попит на які зростав. Згодом за підтримки держави депозитні регіональні банки взяли за кредитування дрібних виробників і, таким чином, їхні функції були значно розширені.

В Італії також істотну роль у банківській системі відіграють регіональні банки, у створенні яких активну участь брала держава з метою стимулювання розвитку відсталих регіонів. У Німеччині, крім трьох банків-гігантів, існує безліч універсальних регіональних банків, сфера діяльності яких, судячи з їхньої назви, обмежена певним регіоном. У тих регіональних банків, які обслуговують тільки населення, кордони сфери впливу позначені особливо чітко. Однак найбільші регіональні банки обслуговують своїх клієнтів — юридичних осіб — і за межами регіону. Регіональні банки Німеччини були утворені після